

ANDRE FROSSARD KONVERTIT

»Bog opstoji. Ja sam se s njim susreo«. Ovih dana, piše filozof Jean Guitton (L' Oссер. Rom. br. 35, od 12. II 69.) izišla je knjiga pod gornjim naslovom u Francuskoj. Napisao ju je *André Frossard*, jedan od najgenijalnijih, tvrdi Guitton, žurnalista koji svaki dan piše za »Le Figaro«, duhovitu i humorističku notu pod naslovom »Cavalier Seul«.

André Frossard je sin L. O. Frossarda, koji je bio 31 godinu generalni sekretar komunističke partije Francuske. Njegova baka, sa strane očeve, bila je Židovka. U njezinu selu bila je sinagoga, a nijedna crkva. Sa strane njegove majke, djedi su mu protestanti. Čitava njegova obitelj bila je prožeta velikodušnim *humanizmom*, ali bez religije. Bog je u njihovim očima bio utočište za neznalice, jer mu je cijenu oborila znanost. Isus im je bio žrtva bogatih.

Što se tiče mladog Andrije on je živio: bez nemira, bez gorčine, bez problema. Svijet mu je bio dostatan. Religiju je cijenio kao folklor. On je bio gospodin, tip »l' enfant du siècle«, multipliciran na našoj planeti u milijardu egzemplara.

I evo, iznenada...

I sad Guitton prepisuje osobnu izjavu mladog Andrije Frossarda koji doslovno piše u svojem gorespomenutom djelu:

»Osmi je srpanj. Ljeto je veličanstveno. Preda mnom je pravac ulice Ulma. Otvara svoj osunčani rov sve do Panthéona... Kakve su moje misli? Ne sjećam se. Neodređene kao obično... Moje nutarnje stanje?... Moje je stanje savršeno bez ijednog od onih duševnih uzbuđenja koji, kako se kaže, naginju na misticizam«.

»Nemam metafizičkih nemira. Posljednji su me mučili u 15. godini... I ništa mi nije objavio, pa sam kasnije, odrekao se da jurim za njim. Vjerovao sam, sa svojim prijateljima socijalistima da je svijet jedna politika i jedna povijest, i da je metafizika razonoda koja najteže razočara. Na svaki način, kad bih ja vjerovao u opstojanost jedne istine, svećenici bi bili posljednji kod kojih bih za nju pitao, a Crkva, koju ne poznajem nego preko njezinih nekih vremenitih zlih čina, bila bi posljednje mjesto gdje bih je tražio.

Moje zanimanje nije ništa učinilo da ublažim svoj *skepticizam*, ali je mnogo doprinijelo da se ugasi strah koji je moje klonulo mladenačko doba zadalo mojim roditeljima. Vršim ga, premda premlad, i od nedavno, jer mi je ono moglo proizvesti ona razočaranja, sposobna proizvesti u sebi praz-

ninu, osjet samoće, povoljan za razvitak religioznog osjećaja. Nemam nikakav žalac, i ne rabim ga za nikoga. Na općem planu godište je mirno, bez nacionalnih uznemirenja, bez izravnih prijetnji izvana. Alarm još nije jeknuo... Moje je zdravlje dobro. Sretan sam u mjeri kojoj se može biti i može se znati. Večer se najavljuje ugodna, i očekujem.»

»Suviše, napokon ne osjećam nikakvu znatiželju o religioznim stvarima koje su iz jedne druge epohe. 17 je časova i 10 minuta. *Do dva minuta ja ću biti kršćanin*«.

»Prije svega, ove su mi riječi sugerirali: *Duhovni život*. Nijesu mi rečene, sam ih ne formuliram. Shvaćam ih kao da su izrečene blizu mene pod glas od osobe koja vidi što ja još ne zapažam«.

»Posljednje slovo ovog preludija koji odjekuje u meni jedva dira granicu svjesnoga, a već počinje mlaz u suprotnom pravcu. Ne kažem da se nebo otvara; ne otvara se, već leći, u jedan mah, šutljivo sjevanje, iz te nesumnjive kapele u kojoj je otajstveno bilo zatvoreno. Kako ga opisati s ovim slabim riječima koje se protive da me služe i prijete da će zapriječiti moje misli da ih povjere u spremište himera«. Slikar kojemu bi bilo dato da vidi nepoznate boje, čime bi ih naslikao? Kristal je neuništivi, neizmjerne prozirnosti, neizdržive svjetloće (jedan bi me stepen više uništio), radije je blu(plavo), svijet, jedan drugi svijet blistavila i zbijenosti da suzbija naš svijet u krhke sjene nedovršenih sanja. On je stvarnost, on je istina, ja ga vidim sa tamne obale gdje se još zadržajem. Ima red u svemiru i na vrhuncu, s onu stranu zavjese magluštna sjaji se — očevidnost Boga, očevidnost postala prisutnost, očevidnost koja je postala osoba Onog kojeg bih ja čas prije zanijekao, a kojeg kršćani zovu Oče Naš, i od kojih doznajem da je sladak, od slatkoće nikojoj drugoj slične, koja nije jedno pasivno svojstvo... već jedno svojstvo aktivno, koji satire, nadvisuje svako nasilje; sposobno učiniti da se lomi najtvrđi kamen i tvrđe od kamena, ljudsko srce«.

Njegov upad, prodoran i potpun, izjednačuje se radosti koja nije drugo nego ushit spašenoga, radost brodolomca na vrijeme iz mora izvučenoga, ipak s tom razlikom što je u onom istom času kad sam izdignut na spasenje, svjestan sam blata u kojem sam bio, a da to nisam znao, i pitam se, dok se vidim da sam još u njem do pola tijela, kako sam mogao disati i živjeti!

»U isto vrijeme darovana mi je je jedna nova obitelj *Crkva*, s misijom da me vodi, gdje treba da idem, budući da je očevidno da, protiv prividnosti, ostaje mi neka stalna distanca da je prevalim koju se ne može dokinuti nego zavrnivši gravitaciju«.

»Sve ove gravitacije koje se ja mučim prevesti u nesrazmjeran izraz ideja i slika, simultane su, zahvaćene su jedne u drugima, i poslije godine i godine ne bih im iscrpio sadržaj. Sve je dominirano od prisutnosti, s onu stranu jednog neizmjernog sabora, Onoga čije više nikada ne bih mogao pisati ime u strahu da ne povrijedim njegovu nježnost, pred kojim imam sreću da sam sin oprostjenja koji se budi da nauči da je sve dar«.

»Vani je bilo lijepo vrijeme. Svijet prethodno izgrađen od kamena i asfalta bio je veliki perivoj gdje mi je bilo dopušteno igrati tako dugo koliko se nebu svidjelo. Prijatelj, koji je uza me koračao i koji, činjaše se da je u mojoj fizionomiji nešto posebna otkrio, gledao me je liječničkom uporabnošću.

— Što je s tobom?

— *Katolik sam*, i kao da nijesam izričito rekao, nadodao sam: *apostolski i rimski*, da moja vjeroispovjest bude potpuna.

— Ti imaš oči zablještene (Reče on meni, a ja njemu odgovorih):

— *Bog opstoji*, i sve je istina. A on:

— Ne, kad bi ti vidio sebe! I odgovara Frossard:

— Ja se nisam vidio. Bio sam jedna sova u pola dana, koja iskušava sunce«.

»Pet minuta kasnije, na terasi kafane Sv. Andrije Des Arts, sve sam ispričao svome prijatelju. Napokon, sve ono što sam ja uspio reći o mojem hvatanju u koštac s neizrazivim o svijetu koji mi se iznenada objavio, o svom stvarnom blistajućem, koji je uspio razbiti bez buke hram moga djetinjstva i sveo moje krajolike na plinovito stanje. Ruševine mojih nutarnjih zdanja ležale su na tlu. Motrio sam prolaznike koji su prolazili bez da su vidjeli, i mislio sam na čuđenje koje će buknuti u njima kad me susretnu što sam ja malo minuta prije učinio. Siguran da će istu avanturu imati i oni prije ili kasnije, unaprijed sam uživao o začuđenju nevjernika i onih koji sumnjaju, a da se ne spaze. Jedan je od nas dva evocirao

onog teatralnog diktatora, koji je dao nebu dva minuta da ga munjom usmrte ako se ne objavi javno: izazov je prazan i apsurdan do neizmjernosti od jednog zrnca prašine, radi čega smo prasnuli u smijeh. Bog je bio, i bio je prisutan, objavljen i skrit, zakrabiljen od odsjeva ovog koje bez govora i figura učinio je sve shvatiti i sve ljubiti. Dobro vidim ono što slični izvodi mogu imati neumjerena, ali što mogu učiniti, ako je kršćanstvo istinito, ako je u njemu jedna istina, ako je ova istina jedna Osoba, koja neće da bude nespoznatljiva».

»Čudo je trajalo jedan mjesec. Svako jutro, ja sam u zanosu ponovno nalazio ono *svjetlo* koje je učilo izbljediti sunce; onu *slatkoću* koju neću nikada zaboraviti, i koja je — svoje teološko znanje. Nužda da produžim na ovoj planeti moj boravak, kad mi je nebo bilo na dohvat ruke, nije mi izgledalo puno jasno, i ja sam ga prihvatio radi zahvalnosti više nego radi uvjerenja. Ipak svjetlo i slast svaki su dan pomalo gubili od svoje intenzivnosti. Napokon su iščezli bez da sam ja u tolikoj mjeri ostao u samoći. Istina bi mi bila data, drukčije imao bih je tražiti, poslije nego sam je našao. Jedan otac Duha Svetoga stavio se da me pripravi za sv. Krštenje, poučivši me u vjeri o kojoj, ne treba ni spominjati, nisam znao ama baš ništa. Ono što mi govori o kršć. nauku, ja sam pazio i s radošću primao. Nauk Crkve bio je do posljednjeg zarez istinit i primio sam na znanje svaku crtu s podvostručenim aklamacijama, kako je pozdravlja jedan dobro upravljen udarac na cilj. Samo me je jedna stvar iznenadila: *Euharistija*, ne da bi mi ona izgledala nevjerovatna, nego da je bož. ljubav našla to nečuveno sredstvo da se dade, i zadivilo me, nadasve, da je izabrala *kruh*, da ga učini Euharistijom, koji je hrana siromaha i glavna ishrana djece. Od svih darova, koji su se predamnom pojavili, od kršćanstva, on je (kruh) najljepši».

Ovako doslovno o svome čudovišnom obraćaju *Frossard*. Njegova vjeroispovijest sličí obraćenju velikoga *Ratisbonea*, zapaža *Guillon*, u crkvi sv. Andrije delle Fratte, a koje je pobudilo ogromnu senzaciju. O tom je *Guillon* na nagovor svoga glasovitog učitelja profesora *H. Bergsona* napisao jednu malu studiju. U njoj tvrdi: »Uopće, obraćenja su spora. Poznajem samo dva iznenadna slučaja — sv. Pavla i *Ratisbonea*«. I *André Frossard* doživio je iznenadno, neposredno obraćenje, neposrednu očevidnost Nevidljivoga. Da li će kao on - i masa ljudi doživjeti slično obraćenje? *Guillon* veli: To je tajna budućnosti!

Fra Krsto Kržanić